

El xiquet de Graz

ANNELESE ROHRER

El mateix dia que els californians anaven a les urnes per elegir el nou governador, el ministre d'Economia austríac, Karl-Heinz Grassler, va acabar una entrevista que li feien a la televisió per parlar del dèficit del pressupost i de l'economia de la Unió Europea amb un emfàtic: "Bona sort a Arnold Schwarzenegger." Grassler, i els austríacs en general, contenen, i no acaben, els assoliments de Schwarzenegger. Això és així, malgrat que la vida d'Arnold Schwarzenegger —que ha passat de ser un xiquet de la classe mitjana baixa de la plàcida ciutat de Graz a governador de Califòrnia— és tan aliena a la mentalitat de l'austríac mitjà com els referèndums de destitució ho són al sistema polític austríac, en què les carreres polítiques funcionen com un rellotge.

La carrera de Schwarzenegger, en canvi, té tots els elements que l'austríac mitjà —els somnis del qual es limiten a tenir una feina burocràtica duradora, que li permeta jubilar-se aviat, amb unes jornades laborals de 38 hores i les cinc setmanes de vacances a l'any— menysprearia: anar-se'n a l'aventura, fer treballs pesats i aguantar dolor físic, comprovar els límits del cos i de la ment i viure perillosament. D'altra banda, però, hi ha moltes coses que els austríacs reconeixen, de Schwarzenegger, i que li admiren: un cert toc de masculinitat, una admiració immensa per la mare, una certa sornegueria, una visió descarada del passat nazi del seu país, i, en general, el que els austríacs anomenen *schmaeh*, i que podríem traduir, potser maldestrament, com a "xerrameca".

Per tot plegat, ací, a Àustria, la votació per destituir el governador Davis, a Califòrnia, feia surar totes les passions, però encara hi ha més factors que expliquen l'emoció desenfrenada dels austríacs. Tot aquest deliri és resultat, en part, d'una de les característiques essencials del tarannà nacional austríac: l'art de la transferència.

El 1972, Viena va acollir la manifestació més nombrosa d'ençà que els aliats van acabar l'ocupació. Tota aquella gent va eixir al carrer, no pas per demanar la fi de la carrera d'armament, o alguna al-

"Àustria se'n frega les mans, del triomf de Schwarzenegger a Califòrnia. Gaudim del moment. Però, malgrat que admirem Schwarzenegger pel que no som, a diferència dels americans, mai no l'hauríem elegit"

tra qüestió vital que preocupava en aquells moments, sinó per protestar contra l'expulsió dels Jocs Olímpics del Japó del campió d'esquí alpí Karl Schranz, que havia violat l'estatus d'amateur. Se suposava que aquell home era el nostre heroi, l'atleta que guanyava medalles d'or per als austríacs. El fet que li impediren triomfar va provocar la frustració dels seus paisans, que es van sentir víctimes d'unes obscures forces internacionals. De la mateixa manera, Arnold Schwarzenegger representa l'èxit que l'austríac mitjà no tindria ni la vitalitat ni la inclinació de perseguir. Però no només ell és objecte de transferència. L'èxit que, el 1999, va assolir la candidatura política de l'ultradretà Jorg Haider —que els americans descriuen, equivocadament, com un nazi amb totes les de la llei— va ser possible pel mateix fet: perquè els votants van transferir-li les queixes que tenien contra un sistema polític massa rígid.

Les reticències que tenien els austríacs, per oposar-se individualment i públicament als dos partits que s'havien

repartit el poder, en un govern de coalició, el 1986, i que dominaven tots els àmbits de la vida pública, es va transformar en secret a l'hora de votar: Jorg Haider havia de trencar amb el sistema, i, a canvi, els austríacs podien expressar els sentiments que tenien, sense fer-ho públicament. L'admiració que els austríacs senten envers Schwarzenegger té un paral·lelisme en la devoció que l'elit i tot el país sent per Frank Stronach, un empresari austríac que va triomfar al Canadà. Per als austríacs, tant Schwarzenegger com Stronach són éssers excepcionals, molt més del que qualsevol austríac pot imaginar. Això els toca el tendre, i els fa pensar en uns altres temps, quan hi havia un emperador, un imperi, i quan el país era una força amb la qual calia comptar, i no un indret insignificant del mapa de l'Europa central, esclafat entre les potències d'Alemanya i d'Itàlia, i a tocar de països amb alts i baixos, com ara Hongria o la República Txeca, que alguna vegada van pertànyer a l'imperi dels Habsburg. A més, als austríacs, els agraden les venjances, i, de fet, la victòria de Schwarzenegger, per a ells, n'és una: per la humiliació a la qual Washington va sotmetre el país, quan va posar Kurt Waldheim (president d'Àustria des del 1986 fins al 1990) a la llista d'estrangers no desitjats; per l'etiqueta de nazi que tant els EUA com Europa van penjar a Jorg Haider; per la desaprovació de la comunitat internacional quan el Partit Popular conservador i l'FPÖ de Haider van formar un govern de coalició el 1999.

La victòria de Schwarzenegger, per tant, és una mena de senyal. És com dir-li al món: "Ei, mireu, també som algú." Un país com ara Àustria, que ha anat deixant-se arravatar trossos de territori al llarg de la història, vacil·la entre el complex d'inferioritat nacional i l'exuberància. Per consegüent, aquests dies es produeix un cert efecte compensatori. L'angoixa amb la qual alguns austríacs mesuraven les reaccions que tindrien els americans davant dels informes segons els quals Schwarzenegger havia fet comentaris positius sobre Hitler, demostra la incomoditat que senten cap a una pos-

La cultura de la coca

sible hostilitat envers el país de naixença del polític mediàtic. Si l'hagueren derrotat a les urnes, els austríacs s'ho haurien pres com una prova més de la idea equivocada que hom té d'Àustria. El país sencer hauria tornat a sentir-se víctima. A Àustria, Schwarzenegger no va ser criticat per cap comentari sobre Hitler, ni per l'assetjament sexual. Res de tot això és vist com a quelcom censurable, ací: pel que fa a Hitler, l'actitud general és la de no remenar el passat; pel que fa a l'assetjament, encara no és delictes (malgrat que el Congrés ja té una llei d'aquesta mena sobre la taula). Cap relliscada d'aquestes no ha fet malbé la carrera de cap polític austríac, fins ara. I, malgrat tot, malgrat l'orgull que sentim envers l'elecció de Schwarzenegger, tothom està d'acord, i tothom respira, perquè una cosa així no hauria passat ací. Els ídols, tant els mediàtics com els esportius, han fracassat políticament en un país on la política de partits és una professió de per vida. Aquí seria impensable imaginar un autodidacte contestatari decantant-se per posicions que el propi partit rebutja. A més, el fet que Schwarzenegger, i els altres candidats, comptaren amb determinats ajudants, s'hauria percebut ací com un senyal d'inferioritat intel·lectual. Àustria se'n frega les mans, del triomf de Schwarzenegger a Califòrnia. Gaudim del moment. Però, malgrat que admirem Schwarzenegger pel que no som, a diferència dels americans, mai no l'hauríem elegit.

Anneliese Rohrer és editora de la secció d'internacional del diari austríac 'Die Presse'
© The New York Times –
EL TEMPS
Traducció: Maite Insa

La revolta boliviana ja fa setmanes que dura. Segons els mitjans de comunicació, els aldarulls són conseqüència de la construcció d'un gasoducte que hauria de dur gas natural als EUA. Si bé és cert que aquesta n'és una de les causes, també és cert que hi intervé un altre factor essencial: la ira envers els Estats Units, per la guerra que aquesta potència mundial ha encetat contra un dels conreus tradicionals bolivians, la coca.

O siga que, per culpa del problema de drogues dels americans del nord, ja no podem cultivar la coca, que ha format part de la nostra vida i de la nostra cultura, molt abans que els Estats Units foren un país. Per això, molts dels que protesten a La Paz i a altres ciutats són camperols, les famílies dels quals han cultivat coca al llarg de moltes generacions. La meua tribu, els quètxua, provenim de les selves del Chapare. Estem tan acostumats a mastegar coca com els americans a beure cafè. Ens manteníem gràcies al conreu de la coca per mastegar, i per la producció de xampús, tes medicinals i pasta de dents.

Nosaltres no vam convertir la coca en cocaïna: de fet, els elements químics que calen per a això es fabriquen a països com els Estats Units. Bolívia ens permet, actualment, el conreu d'una petita quantitat de coca, però no és prou per continuar el nostre sistema de vida. Sóc cocalera. Ho he estat sempre, i li dec la vida a aquest ofici. Mon pare va morir quan jo tenia dos anys, i ma mare va pujar sis fills amb aquest conreu. Jo també m'hi he dedicat: he conreat coca per a les finalitats tradicionals.

Però els Estats Units diuen que és millor que ens oblidem de la coca. A començament dels noranta, van venir els americans a oferir-nos diners –entre 300 i 2.500 dòlars per plantació– si canviàvem i plantàvem iuca o pinya. Però amb seixanta pinyes només guanyem uns 8 bolivians (aproximadament, 1 dòlar). A més, a diferència de la coca, tant la iuca com la pinya costen de transportar cap a les ciutats, on ens les compren, i es fan malbé. Per tot plegat, molts camperols van tornar a plantar coca.

El 1998, el Govern bolivià va anunciar que eradicaria les plantacions de coca amb un programa militar finançat pels ameri-

cans. Van enviar soldats al Chapare i van destruir-nos les collites de coca amb els matxets. Van apallissar professors d'escoles i van cremar-nos les cases. Quan ho vaig veure, no me'n vaig poder estar: vaig ajudar la gent dels pobles a organitzar-se, i vaig arribar a liderar una associació de llauradores d'àmbit nacional.

Altres moviments socials i sindicats es van afegir a les protestes dels cocalers, i cada vegada se n'hi afegeixen més. Evo Morales, el cap de la unió nacional de llauradors de coca, va quedar segon a les eleccions presidencials del 2002. Va aconseguir el 21% dels vots, gairebé com l'actual president, Gonzalo Sánchez, que en va aconseguir el 22%.

Segurament, si les eleccions foren ara, Morales les guanyaria. Els bolivians n'estan fins al capdamunt, del lliure mercat de Sánchez de Lozada i de les polítiques favorables als Estats Units, que no han fet davallar ni poc ni gaire la nostra taxa de desocupació. La voluntat del president, de construir un gasoducte a través de Xile per exportar el nostre gas natural als EUA, encara ha afegit més adeptes a les protestes antigovernamentals que van encetar els cocalers.

Jo crec que, en realitat, el que faria tirar endavant la guerra contra la droga seria que detingueren i que jutjaren els grans traficants, i que els mateixos Estats Units aturaren el consum que en fan els ciutadans. La guerra contra els cocalers només ens ha dut pobresa i mort.

Ara mateix, hi ha tancs que envolten el palau presidencial de La Paz. En un sol dia, dilluns passat, els aldarulls van provocar la mort de catorze persones. Si els Estats Units, i els seus aliats, com ara Sánchez de Lozada, no aturen la guerra que ens han declarat, Bolívia no tindrà res: ni pau, ni futur.

Leonida Zurita-Vargas és secretària general de Bartolina Sisa, una associació de dones llauradores.

L'article, el va escriure amb María Cristina Caballero, periodista colombiana i membre de la junta de govern de la Harvard's Kennedy School of Government.

© The New York Times – EL TEMPS
Traducció: Maite Insa